

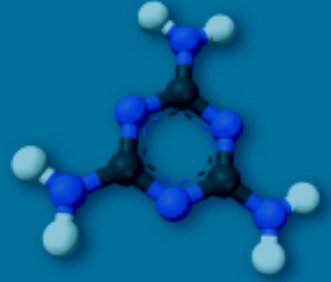
ข่าว

ปีที่ 5 ฉบับที่ 10/2551 เดือนตุลาคม 2551

www.fda.moph.go.th

เข้าใจ

“เมลามีน”

นิรัตน์ เตียสุวรรณ

กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค

เหตุการณ์นมผงสำหรับทารกปนเปื้อนเมลามีน ซึ่งเกิดขึ้นที่ประเทศจีน ทำให้เด็ก 4 คน เสียชีวิต และเด็กทารกอีกมากกว่า 5 หมื่นคน ป่วยจากโรคนี้ในไต นับว่าเขย่าขวัญคนไปทั่วโลก โดยเฉพาะคนที่ลู่ยังเล็ก และยังให้ดื่มนมกระป๋องอยู่ เพราะจีนเป็นประเทศที่ส่งออกนมผงรายใหญ่ประเทศหนึ่ง เรียกว่าเกือบทั่วโลกเป็นลูกค้าจีน ไม่เว้นประเทศไทย

พอพูดถึงคำว่า “เมลามีน” ส่วนใหญ่ก็ให้นึกไปถึงถ้วย จาน ชาม เมลามีนเลยยิ่งทำให้กลัวใหญ่ ว่าไอ้ที่ใช้อยู่ที่บ้านจะมีสารเมลามีนออกมาปนเปื้อนกับอาหารด้วยหรือไม่ แล้วที่ไปอยู่ในอาหารต่าง ๆ ตามที่เป็นข่าว เขาเติมลงไป หรือว่าปนเปื้อน ถ้าเติมลงไป เขาเติมไปเพื่ออะไร จะมีอาการอย่างไรหากกินเมลามีนเข้าไป ถ้าได้รับแต่น้อยจะเป็นอันตรายหรือเปล่า และปัญหาที่ร้ายแสบ ซึ่งล้วนเกิดจากความกังวลทั้งสิ้น

อะไรคือเมลามีน

เมลามีน (Melamine) เป็นสารอินทรีย์เคมี โดยทั่วไปพบในรูปของผลึกสีขาวละลายน้ำได้เล็กน้อย มีไนโตรเจนเป็นส่วนประกอบถึงร้อยละ 66 ปัจจุบันการผลิตสารเมลามีนจะใช้ยูเรีย (Urea) เป็นวัตถุดิบ ซึ่งยูเรียจะแตกตัวออกได้เป็นสารเมลามีน แอมโมเนีย และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

มีการใช้เมลามีนในเรื่องใดบ้าง

เมื่อเอาเมลามีนมาผสมกับพอร์ซาลดีไซด์ ภายใต้ความร้อนและความดันสูง จะได้เป็นเมลามีนเรซิน (Melamine resin) นำมาขึ้นรูปเป็นจาน ชาม หรือนำไปใช้ผลิตของต่าง ๆ มากมาย เช่น โฟมทำความสะอาดพื้นผิว ที่เรียกว่า “MAGIC FOAM” แผ่นฟอัมกาว ไวท์บอร์ด เป็นต้น

ทำไมจึงเอาเมลามีนไปเติมในนม

ต้องบอกก่อนว่า ไม่มีประเทศไหนยอมให้เติมเมลามีนในอาหาร เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่จีน เนื่องจากมีการเติมน้ำลงในน้ำนมดิบที่ส่งขายให้กับโรงงานที่ผลิตอาหารต่าง ๆ เช่น นมผง อาหารทารก เป็นผลให้นมเจือจางลง บริษัทที่เขาจะรับน้ำนมดิบไปผลิตอาหารอื่นต่อ ก็ไม่ใช่ใครเอาน้ำนมมาส่งก็จะรับหมด เขาจะต้องตรวจสอบปริมาณโปรตีนในน้ำนมดิบก่อน ว่ามีปริมาณตามมาตรฐานหรือไม่ ดังนั้นน้ำนมดิบที่มีการเติมน้ำจะมีปริมาณโปรตีนไม่ถึง จึงถูกปฏิเสธ ผู้ผลิตน้ำนมจึงนำเมลามีนซึ่งมีปริมาณไนโตรเจนสูงมาเติมเพื่อเพิ่มปริมาณไนโตรเจนในนม เพื่อให้ผลวิเคราะห์ปริมาณโปรตีนออกมาได้ตามมาตรฐาน โดยไม่ได้คำนึงว่าผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไรก็เลยทำให้เด็กทารกเจ็บป่วยและเสียชีวิตตามที่เห็นข่าว

ในอาหารอื่น ๆ มีการพบเมลามีนปนเปื้อนหรือไม่

หากเอาวัตถุดิบที่ผลิตจากนมที่ปนเปื้อนเมลามีนไปผลิตอาหารอื่น ๆ อาหารนั้นก็จะมีเมลามีนปนเปื้อนแน่นอน หลายประเทศพบว่ามีการปนเปื้อนเมลามีนในอาหารที่มีนมเป็นส่วนประกอบหลายชนิด เช่น โยเกิร์ต เครื่องดื่มกาแฟกระป๋อง ลูกก๊วยช็อกโกแลต เป็นต้น

(อ่านต่อหน้า 4)

บท. แฉล๖

ตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2551 ทั่วโลกต้องตื่นตระหนกกับข่าวมลสารทากรปนเปื้อนเมลามีนที่ประเทศจีน ส่งผลให้มีเด็กทารกเสียชีวิต 4 คน และจนถึงขณะนี้ ก็มีเด็กจีนป่วยไปแล้วมากกว่า 5 หมื่นคน จากโรคนี้ในโต เหตุที่ทำให้ทั่วโลกตื่นตระหนก ก็เพราะจีนเป็นผู้ส่งออกนมผงรายใหญ่ไปยังประเทศต่าง ๆ นั้นเอง

เมลามีน (Melamine) คืออะไร เป็นพวกเดียวกับจานชามเมลามีนหรือเปล้า ถ้าอย่างนี้เวลาเอาจานชามเมลามีนมาใช้ใส่อาหาร เมลามีนไม่ออกมาปนเปื้อนหรือ บ้านเรานำเข้านมจากจีนมากหรือเปล้า มีเด็กไทยป่วยจากเมลามีนบ้างหรือไม่ เมลามีนมีพิษหรือเปล้า อันตรายที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร และคำถามอื่น ๆ อีกมากมายที่มีผู้สนใจถามมา

บ้านเรายังไม่เคยมีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับการปนเปื้อนเมลามีนในอาหาร รวมถึงประเทศอื่น ๆ เกือบทั้งโลก เพราะที่ผ่านมายังไม่เคยมีใครอุตริเอาเมลามีนมาใช้ในอาหาร แต่ก็เกิดมีที่จีน เพราะความโลภ อยากได้เงินเยอะ ๆ เอาน้ำเปล้าผสมน้ำนมแล้วส่งขายโรงงาน โรงงานที่เขารับน้ำนมเพื่อผลิตเป็นนมผงสูตรสำหรับทารก หรือผลิตภัณฑ์นมอื่น ๆ เขาก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่ทางการกำหนดในเรื่องปริมาณโปรตีน ไช้มันนม เขาก็ต้องตรวจสอบน้ำนมที่มาส่งว่ามีโปรตีนถึงหรือไม่ ปรากฏว่าไม่ถึง เพราะที่เล่นเติมน้ำมา โรงงานจึงไม่รับซื้อ ด้วยความรู้ดีว่าสารเมลามีนมีไนโตรเจนสูงถึง 66% เลยจัดการเอาเมลามีนมาผสมในน้ำนมซะเลย เวลาเขาตรวจโปรตีน เขาดูที่ปริมาณไนโตรเจน วัดแล้วก็ได้มาตรฐาน เลยรับเอาน้ำนมมาทำการผลิตนมผง ก็เลยเกิดเป็นเรื่องขึ้น

ธรรมชาติเมลามีนเองมีความเป็นพิษต่ำมาก แต่ในสัตว์ทดลอง เมื่อให้กินเมลามีนในปริมาณมาก พบว่าทำให้เกิดนิ่วในกระเพาะปัสสาวะ รวมถึงนิ่วในไต และทำให้ไตวายเสียชีวิตได้ การที่เด็กจีนป่วยและเสียชีวิต เพราะกินนมที่ปนเปื้อนเมลามีนในปริมาณสูง และกินติดต่อกันเป็นเวลานาน แต่ในประเทศไทยจนถึงปัจจุบันยังไม่พบมีเด็กป่วยเพราะได้รับเมลามีนแต่อย่างใด

ประเทศไทยอาจไม่ใช่ประเทศร่ำรวย แต่ผู้บริโภคนิยมดื่มนมที่มีชื่อเป็นฝรั่งมากกว่า เลยไม่มีใครสั่งนมทารกจากจีนมาขาย ก็เลยกลายเป็นความโชคดีไป อีกประการเมื่อเกิดข่าวขึ้น อย. ก็ห้ามนมผงและผลิตภัณฑ์นมจากจีน รวมถึงผลิตภัณฑ์อาหารที่ใช้วัตถุดิบนมผงจากจีนเข้ามาจำหน่าย โดยอายัดไว้ที่ด่าน จนกว่าจะตรวจวิเคราะห์ว่าปลอดภัยจริง ส่วนของที่เข้ามาก่อนแล้ว ก็ให้เอาออกจากห้างให้หมด จนกว่าจะตรวจวิเคราะห์ว่าปลอดภัย ดังนั้นของที่มีขายอยู่ และมีเครื่องหมาย อย. รับรองปลอดภัยแน่นอน ยกเว้นแต่จะไปซื้อของที่ลักลอบเอาเข้ามา ซึ่งแน่นอนว่าไม่มี อย. อย่างนี้ก็ต้องเสี่ยงเอาเองแล้ว

“ข่าว อย.” ฉบับนี้ จึงขออุทิศให้กับเรื่อง “เมลามีน” ให้เราทำความเข้าใจได้อย่างเต็มที่ จะได้คลายความวิตกกังวล สามารถกินอาหารได้อย่างมีความสุข และขอให้มั่นใจในการดำเนินงานของ อย. ความปลอดภัยของผู้บริโภคต้องมาก่อนครับ สำหรับท่านที่สนใจติดตามข่าวคราวเกี่ยวกับเมลามีน ก็สามารถติดตามได้ที่ www.fda.moph.go.th ♥

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นสื่อในการรายงานข่าวคราวความเคลื่อนไหวด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ข่าวประชาสัมพันธ์ และข้อเท็จจริงในเรื่องผลิตภัณฑ์สุขภาพให้กับกลุ่มกิจกรรม และผู้เกี่ยวข้องในงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ที่ปรึกษา

รองเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

บรรณาธิการ

นายนิรัตน์ เตียสุวรรณ

กองบรรณาธิการ

นายศุภกาญจน์ โภคัย   นางศิริกุล อ่ำพันธ์
นางผุสดี เวชพิพัฒน์   นายวิษณุ โรจน์เรืองโร
นายบุญทิพย์ คงทอง   นางรวีวรรณ ทิมวัฒนา
นางสาวจุฬาลักษณ์ นิพนธ์แก้ว

สถานที่ติดต่อ

กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ : 0 2590 7125 โทรสาร : 0 2591 8472
e-mail address : fdanews@fda.moph.go.th

พิมพ์ที่

สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

พบอีกแล้ว!

เครื่องสำอางอันตราย

25 รายการ

ไม่ปลอดภัยในการใช้

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้ออกเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางตามร้านค้าในเขตกรุงเทพฯ พบเครื่องสำอางมีสารห้ามใช้รวม 23 รายการ จึงจัดเป็นเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ดังนี้ **เครื่องสำอางที่ตรวจพบไฮโดรควิโนน** ได้แก่ (1) โลชั่นปรับสภาพผิวเอสจี (ขายพร้อม Mui Lee Hiang ครีมหาสีผิว) ผลิตโดย บริษัท บุมบิซิเนสส์ จำกัด 59 ถ.โรจนะ ม.9 ต.วังน้อย อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา เลขที่ผลิต 01 วันที่ผลิต 12-01-50 (2) มิสเดย์ หน้าแดง ชาวโสกราชบ (ครีมแก้ฝ้า) ผลิตโดย บริษัท เนเจอร์เฮิร์บ จำกัด 1218/89 ม.6 ต.ลิ่งชัน กรุงเทพฯ เลขที่ผลิต 0012 วันที่ผลิต 090807 (3) วินเซอร์ฟ โลชั่นลดฝ้า-กันแดด ผลิตโดย บริษัท พี เวย์ บิวตี้ จำกัด 21/217 แขวง/เขตบางแค กรุงเทพฯ วันที่ผลิต 07.50 (4) 3 ทรีเดย์ ไบรเทน แอนด์ รีไวเทน (ครีม) (5) 3 ทรีเดย์ ไบรเทน แอนด์ รีไวเทน (โลชั่น) ทั้ง 2 ชนิด ระบุเลขที่ผลิต 010708 วันที่ผลิต 27012005 (6) 3 Tree Days Natural DUO BEAUTY LIGHTENING (โลชั่น) เลขที่ผลิต 010707 วันที่ผลิต 28012005 โดยลำดับที่ 4-6 ผลิตโดย บริษัท ทรีเดย์ (ประเทศไทย) จำกัด 872/1084 ม.18 บางกะปิ กรุงเทพฯ (7) พรีเม่ PREAME ไบรเทน แอนด์ รีไวเทน (ครีมลดริ้วรอย) (8) พรีเม่ PREAME ไบรเทน แอนด์ รีไวเทน (โลชั่นนึ่งกันแสงแดด) ทั้ง 2 ชนิด ผลิตโดย บริษัท พรีเม่ กรุ๊ป จำกัด 872/1084 ม.18 บางกะปิ กรุงเทพฯ เลขที่ผลิต 010706 วันที่ผลิต 25012005 (9) แพน-วี เนเซอร์ล ครีม สมุนไพรลดสีผิว ฝ้า (โลชั่น) ผลิตโดยห้างหุ้นส่วนจำกัด อีต้าแพน 325/34 กรุงเทพฯ (10) D White Night Time (ครีมแก้ฝ้า ดีไวท์ ไนท์ไทม์) ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย บริษัท ดีไวท์ เฮอเบอร์ จำกัด 199/4511 บางบัวทอง นนทบุรี วันที่ผลิต 15-03-50 (11) MEDEX T BLEACHING CREAM (บรรจุอยู่ใน MEDEX T BLEACHING SET ชุดแก้ฝ้าปรับสภาพผิว) ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย บริษัท โปรดัคส์ พลัส อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด 105/181 เคหะ-ร่มเกล้า ลาดกระบัง กรุงเทพฯ เลขที่ผลิต 05 วันที่ผลิต 011102

เครื่องสำอางที่ตรวจพบสารประกอบของปรอท ได้แก่ (12) ครีมบัวหิมะ หลิง หลิง รุ่นวันหมดอายุ 04/11/08 และ 11/10/08 เลขที่ผลิต 11/06 รุ่นวันหมดอายุ 09/10/08 เลขที่ผลิต 10/06 และรุ่นวันหมดอายุ 10/10/08 (13) ครีมโสมเหมยเซิน (Mei Zhen) เลขที่ผลิต 12/06 ผู้แทนจำหน่ายของทั้ง 2 ยี่ห้อ คือ บริษัท เอส อาร์ วี เทคดิง จำกัด 117/4 ม.6 ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ (14) Dr. JAPAN Green Tea Cream & Repair Serum (Green Tea Cream) ผลิตโดย บริษัท บี แอนด์ บี คอสเมติก จำกัด 671/3 บางนา-ตราด บางพลี สมุทรปราการ เลขที่ผลิต 01 วันที่ผลิต 30-01-06 (15) Dr. JAPAN GREEN TEA CREAM (16) ครีมชาเขียว DR. JAPAN ทั้ง 2 ชนิด ผลิตโดย บริษัท โอเรียวชา (ประเทศญี่ปุ่น) จำกัด จัดจำหน่ายโดย บริษัท บี แอนด์ บี คอสเมติก จำกัด (17) OEISHI GREEN TEA CREAM & HONEI MEAL (ขายพร้อมสบู่ชาเขียว สครับสูตรสปา OEISHI Classic) ผลิตโดย บริษัท โอเรียวชา (ประเทศญี่ปุ่น) จำกัด จัดจำหน่ายโดย บริษัท ริช คอสเมติก (18) OEISHI GOAT MILK & WHITENING ครีมนมแพะ 100% (ตลับฟ้า กลางคืน) ผลิตโดย The cosmetic Club of Thailand วันที่ผลิต 15/6/50 (19) QIAN LI BEI SI (Whitening & Speckle Cream; Night Cream) (20) QIAN LI BEI SI (Nutritious Repair & Care Cream; Day Cream) ทั้ง 2 ยี่ห้อ มีผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายคือ HongKong Qianlitang (International) Beauty care Health Care Product Co., Ltd. วันที่ผลิต 2006/09/06 (21) จินเหมย ครีมสมุนไพร

เครื่องสำอางที่ตรวจพบกรดเรตินอยด์ ได้แก่ (22) GJ Oriental formula Green Tea Whitening Cream ผู้ผลิต บจก. ไปโอแลนด์ (ประเทศญี่ปุ่น) ผู้แทนจำหน่าย บจก. จีเจ มาร์เก็ตติ้ง **เครื่องสำอางที่ตรวจพบไฮโดรควิโนนและกรดเรตินอยด์** (23) D White Night Time (โลชั่นกันแดดดีไวท์) ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย บริษัท ดีไวท์ เฮอเบอร์ จำกัด 199/4511 บางบัวทอง นนทบุรี วันที่ผลิต 15-03-50

นอกจากนี้ พบเครื่องสำอางที่มีปริมาณสารสำคัญ คือ กรดแลคติก เกินกว่าร้อยละ 20 ของที่แจ้งไว้บนฉลาก

เข้าข่ายเป็นเครื่องสำอางปลอมและเครื่องสำอางไม่ปลอดภัยในการใช้ จำนวน 2 รายการ ได้แก่ (24) PLUS + WHITE COSMECEUTICAL AHA 20% TREATMENT SERUM วันที่ผลิต 120107 และ (25) PLUS + WHITE COSMECEUTICAL AHA 25% TREATMENT SERUM วันที่ผลิต 100306 ผู้ผลิต/ผู้จำหน่าย บริษัท โปรดัคส์ พลัส อินเทอร์เน็ตเนชั่นแนล จำกัด 212/283-4 ซ.พัฒนาการ 66 แขวง/เขตประเวศ กรุงเทพฯ

จึงขอเตือนประชาชนอย่าซื้อเครื่องสำอางตามรายการดังกล่าวมาใช้เด็ดขาด

หากกินอาหารที่ปนเปื้อนเมลามีนจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างไร

ตัวเมลามีนเดี่ยว ๆ มีความเป็นพิษต่ำมาก แกรมไม่เป็นสารก่อการกลายพันธุ์ แต่ในหนูทดลองพบว่า ถ้าให้ในปริมาณสูงทำให้เกิดมะเร็งในกระเพาะปัสสาวะ เนื่องจากเมลามีนทำให้เกิดก้อนนิ่วในกระเพาะปัสสาวะ ตัวก้อนนิ่วที่เกิดขึ้นไประคายเคืองกระเพาะปัสสาวะอยู่ตลอดเวลา เลยกกระตุ้นให้เกิดก้อนมะเร็ง แม้ตัวเมลามีนเองไม่ได้ทำให้เกิดมะเร็งในกระเพาะปัสสาวะโดยตรง แต่ก็ถือเป็นตัวการทางอ้อม แต่ถ้าเมลามีนเกิดไปเจอกับกรดไซยานูริก (Cyanuric acid) ซึ่งเป็นสารเคมีที่ผลิตจากยูเรียเช่นเดียวกับเมลามีน และอาจมีการปนเปื้อนมากับเมลามีน หรือมีการผสมไปกับอาหารหรืออาหารสัตว์เพื่อเพิ่มโปรตีน ก็จะทำให้เกิดผลึกเมลามีนไซยานูเรต (Melamine cyanurate) ซึ่งไม่ละลายน้ำ ก้อนผลึกเล็ก ๆ นี้จะอุดตันท่อในไต ส่งผลให้ไตวายและทำให้เสียชีวิต

ทำไมชาวที่ออกมาแม่แต่เด็กทารกที่ได้รับอันตรายจากเมลามีน

เด็กทารกกินนมเป็นอาหารหลัก และกินวันละหลายมื้อ เมื่อกินนมที่ใจใจเติมเมลามีนลงไปติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้ได้รับเมลามีนในปริมาณที่สูงติดต่อกัน ทำให้เกิดนิ่วในไต และอาการไตวาย ตามที่เป็นข่าว ส่วนผู้ใหญ่ไม่ได้กินเหมือนเด็ก เพราะกินอาหารหลากหลาย ไม่ค่อยกินซ้ำ ๆ หากไปเจออาหารที่ปนเปื้อนเมลามีนก็จะได้รับไม่มาก และมีเวลาพอที่ร่างกายจะขับเมลามีนออกไป ระบบการกำจัดสารพิษออกจากร่างกายก็ดีกว่าเด็กทารก จึงไม่เห็นมีผู้ใหญ่คนใดได้รับอันตรายจนเป็นข่าว หากคุณแม่ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพจนไม่สามารถให้นมลูกได้แล้ว ขอแนะนำนมแม่ดีที่สุด ทั้งปลอดภัย ได้ประโยชน์ แกรมประหยัด

ลักษณะอาการที่เกิดกับทารกที่ได้รับอันตรายจากเมลามีนเป็นอย่างไร

เด็กจะร้องไห้โดยไม่ทราบสาเหตุขณะที่มีการถ่ายปัสสาวะ อาจมีการอาเจียน ม่านตามีการหดตัว ภาวะไตวายเฉียบพลัน มีก้อนแข็งออกมาขณะที่มีการขับถ่ายปัสสาวะ และความดันโลหิตสูง มีอาการบวมหน้า และสีอาการปวดเมื่อมีการกระทบถูกที่บริเวณไต ก็คืออาการที่เกิดจากนิ่วในไตนั่นเอง ถึงขนาดเป็นนิ่วได้ แสดงว่าต้องกินนมปนเปื้อนเมลามีนมานานพอสมควร

แล้ว जान ชาม เมลามีนมีความปลอดภัยหรือไม่

การนำเมลามีนมาผลิตงาน ชาม นั้น ไม่ได้ใช้เมลามีนเดี่ยว ๆ แต่เขาเอายูเรียมาผสมกับฟอร์มัลดีไฮด์ภายใต้ความร้อนและแรงดันที่สูงได้เป็นเมลามีนเรซิน จากนั้นนำไปขึ้นรูปเป็นงาน ชาม และผลิตภัณฑ์อื่น जान ชาม เมลามีน จึงทนความร้อนได้สูงกว่าพลาสติกอื่น ๆ แต่หากถูกความร้อนที่สูงมาก เช่น เอาเข้าเตาอบ หรือเอาเข้าเตาไมโครเวฟ จะทำให้ जान ชาม เมลามีนอ่อนตัวและปล่อยฟอร์มัลดีไฮด์ออกมา เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ ถ้า जान ชาม เมลามีนไม่เปลี่ยนสีชัดเจน ก็ยังใช้ได้อย่างปลอดภัย แต่ถ้าเป็น जान ชาม ที่คุณภาพเลว ๆ อย่าเสี่ยงเอามาใช้สำหรับดื่ก

ถ้ากินอาหารที่มีเมลามีนปนเปื้อนเล็กน้อยจะเป็นอันตรายหรือไม่

สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดค่าปนเปื้อนสูงสุดที่ร่างกายได้รับต่อวันติดต่อกันโดยไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ หรือ Tolerable Daily Intake (TDI) โดยสหรัฐอเมริกาคำหนดไว้ที่ 0.63 มก. ต่อน้ำหนักร่างกาย 1 กิโลกรัม ขณะที่สหภาพยุโรปกำหนดไว้ที่ 0.50 มก. ต่อน้ำหนักร่างกาย 1 กิโลกรัม ดังนั้น ถ้าเรามีน้ำหนัก 50 กิโลกรัม เราต้องได้รับเมลามีน 25 มก. ต่อวัน ถึงจะเป็นอันตราย ถ้าหากนมที่เราดื่มมีการปนเปื้อนเมลามีน 1 มก. ต่อน้ำหนักนม 1 กิโลกรัม นม 1 กล่อง มีปริมาณ 250 กรัม เราต้องกินนมถึง 100 กล่องต่อวัน ถึงจะเป็นอันตราย แต่ถ้าเป็นเด็ก เช่น เด็กที่มีน้ำหนัก 20 กิโลกรัม ก็จะต้องกินนมถึง 40 กล่อง จึงจะได้รับอันตราย

อาหารที่ปนเปื้อนเมลามีนแม้จะมีน้อยมาก แต่การได้รับบ่อย ๆ จะมีการสะสมหรือไม่

ในคนยังไม่ทราบ แต่เขามีการทดลองในสัตว์โดยองค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา หรือ USFDA ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการสะสมของเมลามีนในหนู โดยให้หนูกินอาหารที่มีเมลามีนปนเปื้อนในปริมาณสูง โดยให้กินติดต่อกันเป็นเวลา 7 วัน จากนั้นจึงทำการตรวจปริมาณเมลามีนในเนื้อเยื่อและปัสสาวะของหนู พบว่าเมื่อครบ 7 วัน พบสารเมลามีนในเนื้อเยื่อหนูน้อยมาก แต่ 9 - 12 ส่วนต่อพันล้านส่วนในปัสสาวะ และเมื่อทิ้งไว้ 14 วันหลังหยุดให้อาหารที่ปนเปื้อนเมลามีน ก็ตรวจไม่พบเมลามีนในเนื้อเยื่อหนู ส่วนการตรวจปัสสาวะ พบว่าในวันแรก ๆ มีเมลามีนออกมามาก และลดลงอย่างรวดเร็วในวันต่อ ๆ มา เมื่อตรวจถึงวันที่ 14 พบว่าเกือบทั้งหมดตรวจไม่พบเมลามีนในปัสสาวะ แสดงว่าร่างกายมีการขับเมลามีนและสารที่มีโครงสร้างคล้ายเมลามีนออกมาอย่างรวดเร็วทางปัสสาวะ

มันใจได้อย่างไรว่าอาหารที่ขายในประเทศปลอดภัยการปนเปื้อนเมลามีน

พอเกิดข่าวขึ้นเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2551 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ก็ได้ตั้งหน่วยจัดการในภาวะวิกฤติ (war room) ทันทีพร้อมออกมาตรการ 5 ข้อ จำง่าย ๆ คือ 5 ป. ประกอบด้วย ปลอดภัยนำเข้า ณ ด่าน นมและผลิตภัณฑ์นม รวมทั้งอาหารที่สิ้นมเป็นส่วนประกอบ

(อ่านต่อหน้า 6)

มีผู้สนใจโครงการ อย.น้อย หลายท่าน สอบถามเกี่ยวกับโครงการ อย.น้อย ปี 2552 ว่ามีการปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง พร้อมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติม ซึ่งผมและทีมงานก็มีการปรึกษาหารือกันมา โดยตลอด และยังได้ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ก็ได้ข้อสรุปสำหรับการดำเนินการ ในปี 2552 นี้ว่า อย.น้อย ยังคงกิจกรรมเดิมไว้ โดยมุ่งเน้นการบูรณาการของกิจกรรม อย.น้อย ให้เข้ากับโครงการอื่น ๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งปรากฏในรูปของโครงการเพื่อสุขภาพ และยังคงดำเนินการผลักดันให้โรงเรียนและครูแกนนำ อย.น้อย นำเอาหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ร่างขึ้น ไปทดลองใช้ให้มากยิ่งขึ้น จากเดิม 20 โรงเรียน ในปี 2551 มาเป็นภาคละ 100 โรงเรียน รวม 4 ภาค ประมาณ 400 โรงเรียน

ในภาพรวมของกิจกรรมปี 2552 อย.น้อย ยังคงจัดงบประมาณสนับสนุนการทำโครงการในโรงเรียน และบสนับสนุนการทำกิจกรรม โดยสนับสนุนผ่านสำนักงานสาธารณสุขทั่วประเทศ ในด้านการผลิตสื่อสนับสนุน อย.น้อย จะยังคงผลิตคู่มือ อย.น้อย จัดทำสารคดี อย.น้อย และสื่อสนับสนุนการทำกิจกรรม เช่น ปากกา นอกจากนี้ อย.น้อย คงมีกิจกรรมนำผู้บริหารของ อย.น้อย และ สพฐ. ไปเยี่ยมชมโรงเรียน อย.น้อย ดีเด่นในแต่ละภาค และจัดประชุมครูแกนนำ / นักเรียนแกนนำ อย.น้อย ให้มีทักษะในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ ในปลายปีงบประมาณ 2552 จะยังคงมีการประกวด อย.น้อย เหมือนเดิม โดยอาจมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การให้คะแนน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น อย.น้อย ยังคงยินดีรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมสำหรับการทำกิจกรรม อย.น้อย ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ทุกความคิดเห็นจะได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง ด้วยความขอบคุณยิ่ง ♥

โครงการเฟ้ระวังและลดปัญหาการโฆษณาผลิตภัณฑ์ สุขภาพแบบมีส่วนร่วม (ระยะที่ 2) ตอนสุดท้าย

ในฉบับก่อนได้กล่าวถึงผลการดำเนินงานโครงการเฟ้ระวังและลดปัญหาการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพแบบมีส่วนร่วม (ระยะที่ 2) ในปี 2551 ซึ่งจากความร่วมมือของภาคประชาชนและเครือข่ายเฟ้ระวังฯ อย. จึงสามารถดำเนินงานได้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แม้จะเป็นโครงการระยะสั้น แต่ก็เพียงพอที่ อย. จะได้รับข้อมูลเบื้องต้น ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาดำเนินงาน โดยพบว่าการเฟ้ระวังสื่อเคเบิลทีวี วิทยุชุมชน อินเทอร์เน็ตให้ทั่วถึงดำเนินงานได้ยาก และความรู้ในการตรวจสอบโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพของเครือข่ายยังอยู่ในวงแคบ ขาดการกระจายความรู้ไปยังสมาชิกเครือข่ายอย่างทั่วถึง ตลอดจนข้อมูลที่เครือข่ายแจ้งนั้น บางครั้งไม่เพียงพอที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดได้ แม้ อย. จะพยายามสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมก็ไม่เพียงพอ จำเป็นต้องยุติเรื่อง ฯลฯ ซึ่งการจะผลักดันให้การเฟ้ระวังและลดปัญหาการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพเกิดประสิทธิภาพ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเรื่องร้องเรียน ตลอดจนมีการปรับปรุงกฎหมายด้านโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพของ อย. ที่เป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการดำเนินงาน และมีการประสานงานกับเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการจัดประชุมเพื่อฟื้นฟูความรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาหรืออุปสรรคของการดำเนินงาน

สำหรับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ จากมุมมองที่พิจารณาร่วมกันระหว่าง อย. กับคณะทำงานภาคประชาชน พบว่ามีข้อคิดเห็นหลากหลาย เช่น ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ/การศึกษาดูงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโฆษณา ให้แก่เครือข่ายและคณะทำงานภาคประชาชน ตลอดจนควรมีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องระหว่าง อย. และเครือข่ายเฟ้ระวังฯ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันมากขึ้น และควรเชิญหน่วยงานที่ อย. ต้องเกี่ยวข้องในการควบคุมกำกับดูแลโฆษณามาประชุมร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนให้ข้อมูลการดำเนินงานด้านกฎหมายที่อยู่ในการดูแลของแต่ละฝ่าย เป็นต้น ซึ่งข้อคิดเห็นที่ได้รับจากการดำเนินการโครงการฯ ไม่ว่าจะปัญหาอุปสรรค ตลอดจนปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน อย. จะนำมาประกอบการพิจารณา เพื่อพัฒนางานเฟ้ระวังและลดปัญหาการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพของ อย. ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ♥

(ต่อจากหน้า 4)

ถ้ามาจากจีนจะโดนอายัดไว้ก่อนถ้าพบเมลามีนเกินมาตรฐานความปลอดภัยก็จะให้ทำลายหรือส่งกลับคืนประเทศต้นทาง **ปลอดภัยการผลิต** ไม่ให้นำนมผงจากจีนมาเป็นวัตถุดิบโดยเด็ดขาด จนกว่าจะตรวจวิเคราะห์ว่าปลอดภัยหรือมีเมลามีนไม่เกินเกณฑ์ความปลอดภัย **ผลิตภัณฑ์ปลอดภัย** อาหารที่นำเข้ามาก่อนการใช้มาตรการ ได้ขอความให้ผู้ประกอบการเก็บลงจากร้านค้าต่าง ๆ ก่อน และเก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์เมื่อพบว่าปลอดภัยแล้วจึงจะอนุญาตให้นำกลับมาขายได้ใหม่ **ผู้บริโภคปลอดภัย** โดยการเฟ้ระวัง และเข้มงวดการลักลอบนำเข้าผลิตภัณฑ์นมและอาหารที่มีนมเป็นส่วนประกอบทางชายแดน รวมทั้งเฟ้ระวังหากพบผู้ที่ป่วยจากการบริโภคนมปนเปื้อน และประชาสัมพันธ์ไม่ให้ผู้บริโภคซื้อนมผงชนิดแบ่งขาย ซึ่งไม่มีฉลากภาษาไทย ไม่มีเครื่องหมาย อย. หรือไม่ทราบแหล่งที่มา **ออกประกาศป้องกัน** โดยออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ให้นำนมสำหรับทารก และผลิตภัณฑ์นมผงมีเมลามีนปนเปื้อนได้ไม่เกิน 1 ส่วนต่ออาหารล้านส่วน (ppm) หรือ 1 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักอาหาร 1 กิโลกรัม และอาหารอื่นที่มีนมเป็นส่วนประกอบ จะพบเมลามีนได้ไม่เกิน 2.5 ส่วนในอาหารล้านส่วน โครฟีลาฟีน มีบทลงโทษปรับ 5,000 บาท ถึง 20,000 บาท และมีโทษจำคุก 6 เดือน ถึง 2 ปี

จะบริโภคอย่างไรให้ปลอดภัยจากเมลามีน

ต้องเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีฉลากภาษาไทย มีการ**แสดงแหล่งประเทศที่ผลิต** มี**เครื่องหมาย อย.** ภาชนะบรรจุอยู่ในสภาพเรียบร้อย สะอาด ไม่มีร่องรอยร้าว ฉีกขาด ซึ่งจะทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีและเชื้อจุลินทรีย์ได้ และดูสภาพการเก็บรักษาไม่มีการวางปะปนกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นอันตราย และเก็บในอุณหภูมิที่เหมาะสม นมผงที่มีลักษณะของการแตกแบ่งขาย ไม่มีฉลาก ห้ามซื้อเด็ดขาด รวมทั้งผลิตภัณฑ์อาหารที่มีการลักลอบนำเข้ามาขายด้วย และจะกินอย่างไรให้ปลอดภัย ไม่เฉพาะจากเมลามีนเท่านั้น รวมถึงสารอันตรายอื่น ๆ ด้วย **ก็ต้องกินอาหารให้หลากหลาย และถึงจะชอบแค่ไหน ก็อย่ากินอะไรซ้ำ ๆ** เพื่อให้ร่างกายมีเวลาในการทำลายและขับสารพิษออกจากร่างกายได้

(อ่านต่อหน้า 8)

ภก.ทรงศักดิ์ วิมลกิตติพงศ์

สำนักงานโครงการพัฒนาร้านยา กองควบคุมยา

กฎหมายใหม่

ภัยคุกคาม หรือโอกาสของวิชาชีพ

จากการประกาศใช้ พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม ที่ผ่านมา นับเป็นมิติใหม่ของกระบวนการเรียกร้องสิทธิของผู้บริโภคที่สามารถดำเนินการได้ง่าย และได้รับการงดเว้นค่าธรรมเนียม ซึ่งต่างกับในอดีตที่ผู้เสียหายจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ในการพิสูจน์ความผิด รวมถึงค่าธรรมเนียมศาลด้วย โดยยังไม่รู้ว่าจะสามารถชนะคดีได้หรือไม่ และจะได้รับการชดเชยคุ้มกับที่ต้องเสียเวลาฟ้องร้องเพียงใด

การประกอบกิจการร้านยา ก็ตกอยู่ภายใต้การบังคับของ พ.ร.บ. ดังกล่าวด้วย ทำให้จำเป็นต้องมีระบบคุณภาพมากำกับ เพื่อหากมีความเสียหายเกิดขึ้นจะได้สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ และรอดพ้นความรับผิดชอบได้ ในวงการแพทย์ตื่นตัวกันมากหลังจากที่ได้มีคดีฟ้องร้องแพทย์เกิดขึ้นเป็นระยะ ๆ และได้มีการเรียกร้องค่าเสียหาย จนถึงขั้นมีการจำคุกก็มีให้เห็นมาแล้ว แต่สำหรับวงการ **“ร้านยา”** ดูไปแล้วยังไม่ค่อยตื่นตัวเท่าไรนัก ประเด็นนี้จึงคงอยู่ที่ว่า **“โดมิโนตัวแรกจะล้มลงเมื่อไร และเราจะมีมาตรการเตรียมการเพื่อตั้งรับอย่างไร?”** การมี **“ระบบคุณภาพ”** จึงเป็นคำตอบสำหรับการป้องกันตัวจากการถูกฟ้องร้อง ณ จุดนี้จึงเป็นที่มาของการจัดประชุมสัมมนาโต๊ะกลม **“ร้านยาคุณภาพ ทางรอดของร้านยาจากการถูกฟ้องร้องจริงหรือ?”** ในวันที่ 31 สิงหาคม 2551 ณ ห้องประชุมชัยนาทนเรนทร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งมีผู้ร่วมสัมมนามากกว่า 30 คน จากร้านยาในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ข้อสรุปหนึ่งที่ได้จากการสัมมนาดังกล่าวคือ การสร้างความตระหนักในการนำระบบคุณภาพมาใช้กับร้านยา เป็นเวทีในการไขข้อข้องใจ และบรรยายถึงทิศทางพัฒนาของร้านยาคุณภาพ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และเป็นการฝึกหัดตนเองเพื่อรองรับสถานการณ์ที่กำลังจะเป็นภัยคุกคามในอนาคตอันใกล้ การนำระบบคุณภาพมาใช้กับร้านยาจะเป็นเรื่องยุ่งยากในช่วงแรก ๆ แต่หากนำมาใช้จนกระทั่งเป็นความเคยชินแล้ว จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจของเราเองให้สามารถอยู่รอดได้ในทุกสถานการณ์ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับร้านยาในการเป็นหน่วยบริการที่ห่วงใยในการดูแลสุขภาพ มากกว่าการค้ากำไรจากการขายยา **“ร้านยา”** จึงเป็นการดำเนินธุรกิจที่ต้องควบคู่กับการประกอบวิชาชีพและผู้ที่ประกอบวิชาชีพ โดยมีคุณธรรม จรรยาบรรณ รวมถึงระบบคุณภาพต่าง ๆ ก็ไม่จำเป็นที่

จะต้องหวั่นเกรงต่อกฎหมายใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น ย่อมที่จะสามารถอยู่รอดได้ในทุกสถานการณ์ ซึ่งหากเรามองถึงกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคฉบับใหม่ ๆ ที่ออกมาในฐานะของผู้บริโภคคนหนึ่ง ย่อมไม่มีใครที่จะปฏิเสธว่าไม่ได้รับประโยชน์ หากเรามองด้วยหัวใจที่เป็นกลาง ♥

(ต่อจากหน้า 6)

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลอาหารสัตว์เลี้ยงปศุสัตว์ปนเปื้อนสารเมลามีน. Available: <http://www.dld.go.th/dcontrol/Advertise/datafoodanimal.pdf>.vdate:October 2,2008.

Center for Food Safety and Applied Nutrition.Interim Melamine and Analogues Safety/ Risk Assessment. Available:<http://www.cfsan.fda.gov/~dms/melamra.html>. date:October 3,2008.

Cyanuric Acid. available: <http://en.wikipedia.org/wiki/Melamine>. date:October 2,2008. Food Survey Information Sheet 04/08 “**Surveys on chemical migrants from food contact materials and articles and formaldehyde from melamine-ware**” available: <http://www.foodstandards.gov.uk/science/surveillance/fsisbranch2008/chemicalmigration>.date:October 2,2008.

INFOSAN Emergency Alert Update No.2 “**Melamine contaminated powdered infant formula, China**” 18 September 2008, Department of Food Safety, Zoonoses and Foodborne diseases, WHO.

Is it safe to use melamine ware?. Available: http://wiki.answers.com/Q/Is_it_safe_to_use_melamine_ware. date:October 2,2008.

Melamine. available: <http://en.wikipedia.org/wiki/Melamine>. date:October 2,2008

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“เป็นผู้นำในการพัฒนาสังคมฐานความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างต่อเนื่องยั่งยืน”

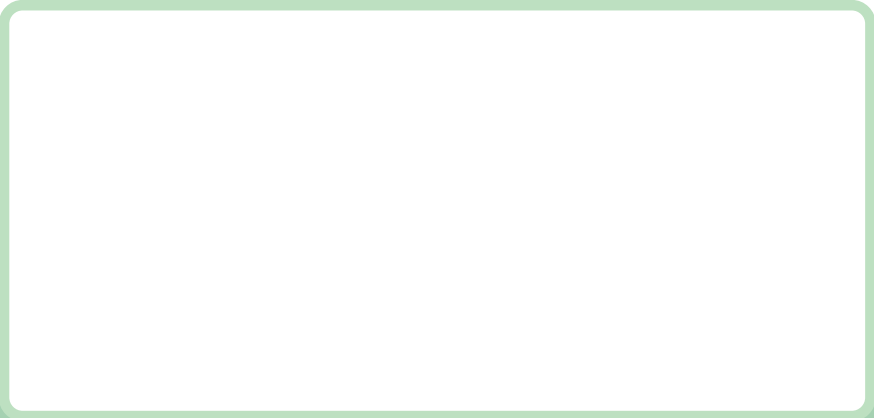
(Leadership in sustainable development of knowledge based society of health product)

ใช้ในราชการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 54/2537
ไปรษณีย์นนทบุรี

ที่ สธ 1008 / 02 / พิเศษ

- กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคร่วม • สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา • กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร. 0 2590 7121, 7125 โทรสาร : 0 2591 8472